

Kapitel 1 – Ordet ”echad” i Shemà-texten

Många av de läror som jag hade ärvt från mina föräldrar och kristna lärare var inget annat än upprepningar av koncept som introducerades i den messianska rörelsen under 200-400 talen. Dessa hade som syfte att helt avjudaisera den och att skapa ett nytt folk vid sidan av Israel och det judiska folket. Detta var absolut inte avsikten bakom Yeshuas befallning till sina lärjungar att gå ut i hela världen och göra hedningarna till hans efterföljare, sedan de gått igenom ett judiskt messianskt reningsdop i hans namn.

I mitt sökande efter den ursprungliga hebreiska och messianska undervisningen av Torån, Profeterna, Skrifterna och det förnyade förbundets Skrifter, har jag tvingats ifrågasätta hela det teologiska arv som jag fick genom den kristna traditionen. Jag har tvingats utsätta den för en grundlig granskning i ljuset av Skrifterna, tolkade ur en hebreisk synvinkel, inte grekisk. Bibelns 66 böcker skrevs ju av israeliter som förstod saker och ting utifrån ett hebreiskt tänkande, inte ett grekiskt-romerskt som i västvärlden där jag växt upp. Därför ifrågasatte jag också treenighetsläran så som den uttrycks i den kristna tradition som jag hade växt upp med.

Jag kommer här att dela med mig något av den argumentation som jag gått igenom i detta sökande efter sanningen när det gäller treenighetsläran.

Herren är en, inte tre

I början upplevde jag svåra problem att kunna förstå Shemà-texten, den judiska trosbekännelsen, som finns i 5 Mosebok 6:4-9 och som Messias bekände sig till och som han delvis citerar i Markus 12:28-30:

*En av de skriftlärda som hörde dem diskutera fann att han hade gett dem ett bra svar. Han kom fram till honom och frågade: "Vilket är det största av alla buden?" Yeshua svarade: "Det största är detta: Hör Israel! Den Evige, vår Elohim, **Den Evige är en**, och du skall älska Den Evige din Elohim av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft."* (SFB reviderad)

I Bibel 2000 översätts vers 29 så här:

*Jesus svarade: "Viktigast är detta: Hör, Israel, Herren, vår Gud, är **den ende Herren**"*

Varje morgon och kväll bekänner varje rättrogen jude denna text. Det är dessutom de sista orden som man uttalar innan man dör. Detta är den judiska trosbekännelsen som ligger alla judar varmt om hjärtat. I denna text proklamerar man inte bara sin tro och tillit till den Evige, Israels Elohim, utan man erkänner också att han är den ende som är Elohim. Det finns ingen annan utom honom, han är en. Detta är grunden för den sanna monoteismen.

Shemà-texten säger alltså att den Evige är EN. Eftersom jag nu kom från en bakgrund som tror på en treenig Gud, blev jag mycket störd av detta ord. Jag var tvungen att erkänna att Bibeln säger att Elohim är en, inte tre, som jag fått lära mig.

Därefter läste jag i skrifter som cirkulerar bland de messianska judarna, att det hebreiska ordet för en, "echad", inte betyder "ende" – som på hebreiska heter "jachid" – utan "sammansatt enhet". Men när jag sedan gjorde en grundligare undersökning av hur ordet "echad" används i Bibeln, märkte jag att det har två betydelser, å ena sidan betyder det "sammansatt enhet" och å andra sidan "singulär enhet".

I 1 Mosebok förekommer ordet "echad" och dess feminina form "achat" nästan 50 gånger. Det talar bland annat om: en dag (1:5; 27:45; 33:13), en plats (1:9), ett revben (2:21), ett kött (2:24), "en av oss" (3:22), ett språk (11:1, 6), ett folk (11:6; 34:16, 22), "denne ende/ensamme" (19:9), en buske (21:15), ett berg (22:2), "en av folket" (26:10), "en enda välsignelse" (27:38), ett läger (32:8 v. 9 i heb.), "en enda dag" (33:13), "ett enda folk" (34:16, 22), samma natt (40:5; 41:11), ett enda strå (41:5, 22), en enda betydelse av två drömmar (41:25, 26), en enda man (42:11, 13), och en enda av bröderna (42:13, 16, 19, 27, 32, 33; 44:28).

Ordet "echad" och dess feminina form "achat" är räkneord. Det är det vanligaste ordet som används i hebreiskan för att uttrycka ental. I de texter vi här presenterat ser vi att ordet används för att beteckna vilken enhet som helst men även för att mer specifikt betona singularitet, och då ofta med den bestämda artikeln "ha" framför, "ha-echad". Ordet "jachid" används mycket sporadiskt i Skrifterna, bara två gånger i hela Chumash (de fem Moseböckerna) och 11 gånger i resten av Skrifterna. Därför används ordet "echad" många gånger för att beteckna just singularitet, trots att det inte nödvändigtvis är begränsat till det utan även betecknar plural-enhet, men då med betoningen på enheten och inte på mångfalden.

Man kan alltså i 1 Mosebok finna att ordet "echad" används som en sammansatt enhet. 1 Mosebok 2:24 talar om att mannen och hans hustru skall vara "ett kött". Det hebreiska ord som där översatts som "ett" är just "echad". Vi har också

exemplen i 11:6 m.fl. som talar om ”ett folk”. Det innebär då att ordet ”echad” **kan** innebära en enhet som är sammansatt av flera personer. Då uppstår naturligtvis frågan om ordet ”echad” i Shemà-texten skulle kunna ge uttryck för mer än en person.

I mitt sökande efter sanningen om detta ämne fick jag del av en artikel som dr Lawrence Duff-Forbes skrivit om bruket av ”echad” i 1 Mosebok. Han hävdar att ordet används bara 18 gånger i 1 Mosebok. Utifrån det drar han slutsatsen att bruket av ”echad” i 1 Mosebok visar att ordet används för att klart beteckna en plural enhet framför en singular enhet. Han hävdar att dess primära användning ger en klar idé om plural-enhet, medan idén om en absolut odelbar singularitet nästan helt är bortkopplad från begreppet. Vidare säger han att de som visar aktning för Skrifterna som en enda uppenbarelsekrift för människan inte kan tillåta att man lägger till eller håller fast vid en tolkning av ordet ”echad” som inte har någon grund i Guds Ord. Dr Duff-Forbes avslutar sedan med att säga att om man enbart använder den skriftenliga betydelsen av ordet ”echad” som en lysande fackla för att granska Shemà-Israel-texten, förstår man att all tillämpning eller uppfattning av ordet, som tenderar att begränsa dess betydelse till enbart en absolut singularitet, innebär en avsevärd förvrängning.

Detta kan ju låta övertygande för en som inte är så väl bekant med de hebreiska Skrifterna och som inte själv kan kontrollera hur ordet används. Vid närmare forskning ser man dock att ordet ”echad” förekommer inte bara 18 gånger utan hela 23 gånger som ett ensamstående ord. Frågan är om man, för att förstå ordets hela betydelse och användning, gör rätt när man utgår från bara 18 citat i 1 Mosebok, där ordet ”echad” förekommer självständigt, d.v.s. utan t.ex. preposition och enbart i sin maskulina form. En annan fråga är om 1 Mosebok är tillräcklig för att få en heltäckande bild av ordets användning. Ordet förekommer nästan 50 gånger enbart i 1 Mosebok och nästan 900 gånger i hela Tanach (GT). Om nu Shemà-texten står skriven i 5 Mosebok, vore det då inte en bättre grund att stå på att gå igenom alla avsnitt i den fem Moseböckerna där ordet förekommer, innan man drar sådana kategoriska slutsatser? Det ser vid närmare studium ut som om dr Duff-Forbes gjort en tendentiös bedömning som vilar på en alltför bräcklig grund, byggd på en förutfattad mening om ordet ”echad”s betydelse och användning i Skrifterna.

Man behöver inte gå längre än till 1 Mosebok för att se att ordet ”echad” inte har sin huvudsakliga betoning på pluralitet utan på singularitet. Speciellt i de sju tillfällen där ”ha-echad” används,⁹ är den singulara betydelsen helt dominerande. Ordet ”ha-echad” kan översättas som ”den ende” eller ”den ene”.

⁹ 2:11; 10:25; 19:9; 42:27, 32, 33; 44:28.

I 1 Mosebok 41:5, 22 används ordet "echad", utan bestämd artikel, om ett enda strå och i 42:11, 13 om en enda man, för att speciellt framhäva singularitet. Om vi kliver över till 2 Mosebok kan vi finna att ordet "echad" används när ovillkorlig singularitet speciellt betonas, som t.ex. att det inte blev kvar en enda fluga (8:27), att inte ett enda djur dog (9:6, 7), att inte en enda gräshoppa fanns kvar (10:19) och att inte en enda av egyptierna kom undan (14:28).

På detta sätt skulle man kunna gå igenom skriftställe efter skriftställe och se att det finns väldigt många exempel på hur ordet "echad" används för att betona absolut singularitet. Eftersom det nu finns ett ord för "ende", "jachid", lär detta oss att den Evige i samtliga skriftställen i Chumash utom två, föredragit att använda ordet "echad" framför "jachid" när han vill framhäva definitiv singularitet.

Det är helt riktigt att säga att ordet "echad" används i betydelsen samansatt enhet. Däremot är det inte riktigt att hävda att det är ordets huvudsakliga betydelse. När nu Skriften på ett speciellt sätt har velat betona singularitet har just det ordet fått väldigt stor företräde framför ordet "jachid". Det ger oss en vink om att ordet inte enbart kan, utan också bör förstås som singularitet i Shemà-texten. Det är så det judiska folket har förstått ordet under årtusenden och därför predikat ut i världen sanningen om monoteismen framför polyteismens villfarelse. Man kan fråga sig om den Evige hade valt att använda ordet "echad" om sig själv om han hade velat visa för världen att han är fler än en, vilket är den huvudsakliga framtoningen hos förespråkarna för treenighetsläran. Det står trots allt inte skrivet att den Evige är tre, utan just en.

En av oss

Vi skall avsluta detta kapitel med att titta lite närmare på en av texterna vi tidigare nämnt i förbifarten, 1 Mosebok 3:22:

*Den Evige Elohim sade: "Se, människan har blivit som **en av oss** med kunskap om gott och ont. Hon får nu inte räcka ut handen och även ta av livets träd och så äta och leva för evigt." (SFB reviderad)*

Vi skall här stanna vid orden "en av oss", på hebreiska "echad mimenu".

Om vi ställer oss vid sidan av förespråkarna för treenighetsläran kommer vi att säga att det i denna text, såväl som i 1:26, helt klart syns att den Evige är fler än en, eftersom han talar i pluralform. Vi förmodar då att han talar som en trefaldig personlighet. Uttrycket "en av oss" skulle då betyda en av de tre personerna i Treenigheten, företrädesvis Sonen.

Ett problem uppstår dock när vi ser på ordet "en" vilket på hebreiska är just "echad". Om det nu skulle vara en treenig Gud som talar om sig själv och nämner en av de tre som "en av oss", hur kan då denne ene vara "echad" om "echad" betyder sammansatt enhet? Betydde inte "echad" att de tre var ett? Hur kan då ordet "echad" användas om enbart en av de tre?

Som vi ser faller argumentet om att "echad" enbart skulle betyda sammansatt enhet, till och med utifrån en av de texter som används som bevismaterial för treenighetsläran.

Vi kan här sammanfatta detta kapitel med att säga att användandet av ordet "echad" i Moseböckerna visar att det i första hand talar om en singular enhet framför en sammansatt enhet. Det faktum att den Evige har valt det ordet framför ordet "jachid" för att beteckna definitiv singularitet, ger oss en vink om att vi bör förstå ordet så, när det nämns i Shemà- texten i 5 Mosebok 9:4-9. Här finns den judiska trosbekännelsen som också Messias Yeshua bekände sig till. När varje jude, minst två gånger om dagen, ber att den Evige är en, betyder det inte att han är tre, utan just en enda och att det inte finns någon annan jämte honom.

**Därför skall du i dag veta och lägga på hjärtat att
den Evige är Elohim uppe i himlen och nere på jorden:**

Det finns ingen annan.

(5 Mosebok 4:39 SFB reviderad)

Jag är den Evige och det finns ingen annan.

Utom mig finns ingen Elohim.

Jag spände bältet om ditt liv,

fastän du inte kände mig,

för att man skulle förstå både i öster och väster

att det inte finns någon utom mig.

Jag är den Evige och det finns ingen annan.

(Jesaja 45:5-6 SFB reviderad)